

Fravalg af genoplivningsforsøg for borgere over 60 år

Læringsmateriale til præhospitalt personale

November 2024

Det nye fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop

- Alle habile borgere, der er fyldt 60 år, kan fra den 15. januar 2025 registrere fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop.
- Borgeren registrerer fravalget ved at logge ind på sundhed.dk eller ved at indsende en blanket til Sundhedsdatastyrelsen.
- En uge efter, at fravalget er registreret, vil det blandt andet kunne ses i de præhospitale patientjournaler (PPJ), vagtcentralernes disponeringssystemer og i sundhedsjournalen på sundhed.dk.

Er du i tvivl? Så genopliv

Du skal som udgangspunkt altid forsøge genoplivning, hvis en patient er livløs.

Der er dog undtagelser, fx, hvis patienten har registreret et fravalg af genoplivning ved hjertestop på sundhed.dk.

Er du sikker på, at patienten har registreret et fravalg?

- Du skal ikke forsøge genoplivning.

Er du i tvivl om patienten har registreret et fravalg?

- Forsøg altid genoplivning.

Der er i alt 6 undtagelser, hvor du ikke skal forsøge genoplivning.
Få mere information om dem på stps.dk/fravalg

Det skal du vide om det nye fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop

Hjertestop

- Tegn på hjertestop:
 - Patienten er bevidstløs
- OG
- Vejtrækningen er ophørt eller unormal.
- OG
- Du kan ikke se nogen anden årsag til, at patienten er bevidstløs.

Er du i tvivl om patienten har hjertestop?

- Forsøg altid livreddende behandling.

Identifikation

Før du kan lade være med at forsøge genoplivning, skal du kunne svare helt sikkert på:

- Hvem er patienten?
- Har patienten fravalgt genoplivningsforsøg ved hjertestop?

Identifikation

Mens I forsøger genoplivning, skal en anden af jer undersøge, om patienten har fravalgt genoplivningsforsøg ved hjertestop. I kan slå op i EPJ eller ringe til AMK.

Husk! Det er ikke nok, at en pårørende oplyser, at der er fravalgt genoplivningsforsøg. Det er nødvendigt at slå det op, hvis du ikke selv er sikker på det.

- Hvis du ikke ved, om patienten har fravalgt genoplivningsforsøg, skal du altid forsøge genoplivning.

Hvor kan fravalget ses?

Når en patient har registeret et fravalg af genoplivningsforsøg, går der en uge, før det kan ses i:

- De præhospitale patientjournalssystemer (PPJ)
- Vagtcentralernes disponeringssystemer
- Hospitalernes elektroniske patientjournalssystemer (EPJ)
- Plejesektorens omsorgssystemer
- De praktiserende lægers praksissystemer
- Sundhedsjournalen på sundhed.dk

I skal have en lokal instruks, hvor der står, hvordan I kan tilgå oplysningerne.

Hvis du ikke kan få adgang, fordi PPJ er nede, kan I ringe til AMK for at tjekke om patienten har fravalgt genoplivningsforsøg.

Hvad gør du?

En mand falder om på gaden

På vej hjem fra arbejde er du ude at købe ind. På vej ud af supermarkedet ser du en ældre mand. Han slingrer, tager sig til brystet og falder om.

Da du når hen til ham, er han bevidstløs, og hans vejrtrækning er unormal.

- *Hvad gør du?*

En mand falder om på gaden

- Du ringer 112 og sætter telefonen på højtaler.
- Du forsøger straks derefter at genoplive.

Du har ingen mulighed for at afklare, hvem borgeren er, eller slå op, om han har fravalgt genoplivning. Derfor skal du forsøge at genoplive borgeren, indtil du får andet at vide fra vagtcentralen, eller ambulancepersonale overtager.

Saras børn kender ikke til fravalget

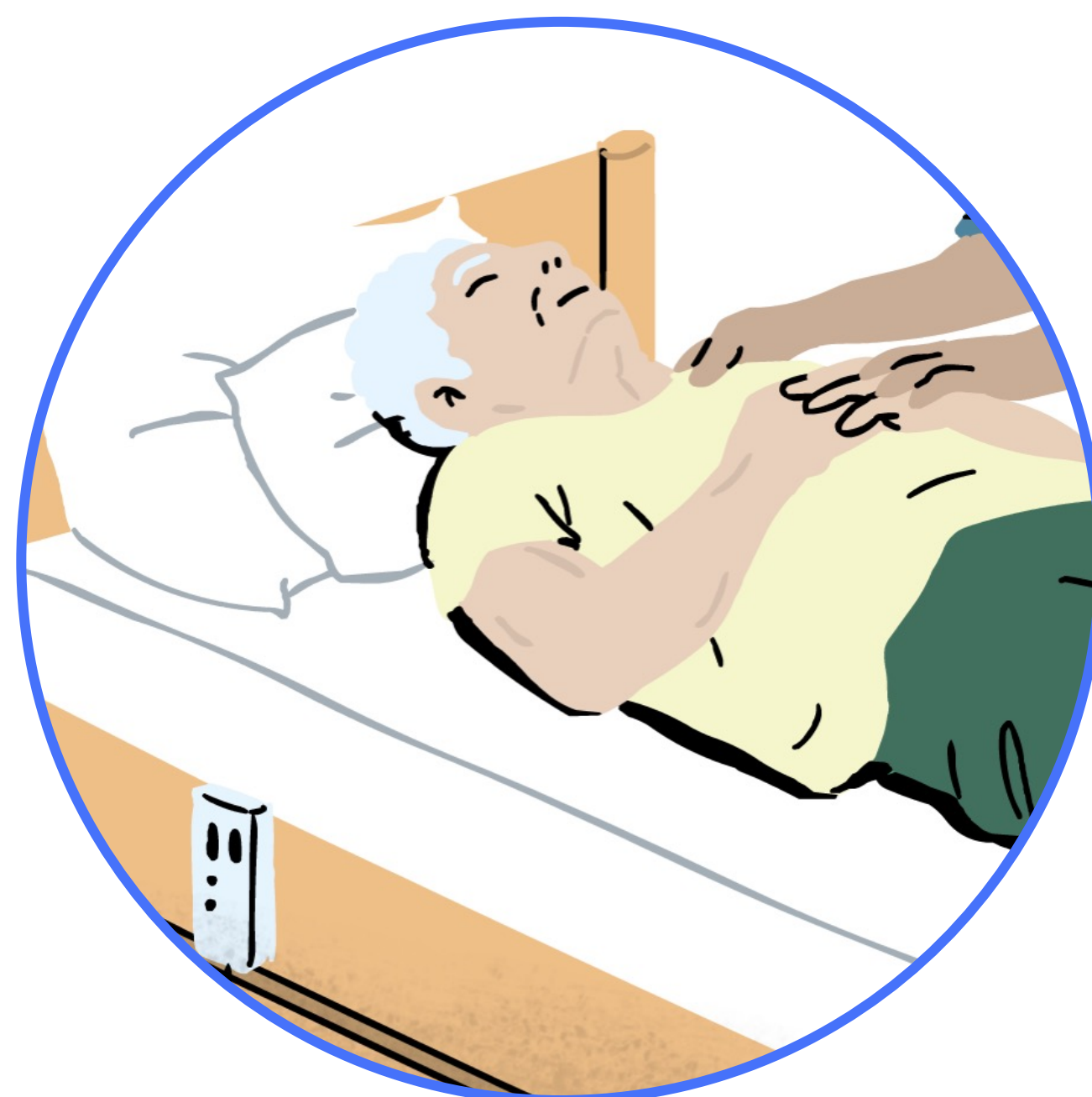
I bliver kaldt ud til Sara på 72, der er faldet om i sit hjem. På vejen får I bekræftet hendes identitet af hendes to voksne børn, der er hos hende. I PPJ kan I se, at hun har registreret fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop.

Da I kommer ud til hende, er hun bevidstløs og trækker ikke vejret. I konstaterer, at hun har hjertestop og ikke skal genoplives, fordi hun har fravalgt det.

Hendes børn kan ikke forstå, at I ikke forsøger genoplivning og protesterer over det, da de ikke kender til hendes fravalg og ikke er enige i hendes beslutning.

- *Hvad gør I?*

Saras børn kender ikke til fravalget

- I fortæller Saras børn, at deres mor selv har registreret fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop, og at det er hendes eget ønske ikke at blive genoplivet i situationen.

Muligheden for fravalg af genoplivningsforsøg er der for at understøtte patientens selvbestemmelse, livssyn og personlige ønsker, og fravalget gælder, selvom de pårørende er uenige, protesterer eller ikke kender til fravalget.

Patienten kan trække sit fravalg tilbage

Patienten kan fortryde

En patient, der har registreret et fravalg, kan trække sit fravalg tilbage på to måder:

1. Patienten kan logge på sundhed.dk og trække fravalget tilbage permanent.
 - Man vil kunne se den elektroniske tilbagekaldelse i PPJ og i sundhedsjournalen på sundhed.dk med det samme.
2. I en aktuel sygdomssituation kan patienten sige til en sundhedsperson, at hun/han gerne vil forsøges genoplivet, selv om han eller hun har registreret et fravalg.
 - Den mundtlige tilbagekaldelse gælder midlertidigt – altså i den aktuelle sygdomssituation.

Når patienten trækker sit fravalg tilbage mundtligt

Hvis en patient kalder sit fravalg af genoplivningsforsøg tilbage ved at sige det til dig, skal du:

- Dokumentere det i PPJ.
- Give informationen videre til den behandlingsansvarlige læge og evt. andre sundhedspersoner, der modtager patienten.
- Fortælle patienten, at det kun gælder i den konkrete situation, hvis han eller hun ikke ændrer sin registrering på sundhed.dk.

Når patienten trækker sit fravalg tilbage mundtligt

Muligheden for midlertidigt at trække sit fravalg tilbage gælder for alle patienter, også selvom de er blevet vurderet inhabile af en læge.

At tilbagetrækningen kun gælder midlertidigt betyder, at den gælder i den aktuelle sygdomssituation.

Hvis en patient fx trækker sit fravalg tilbage på vej til en indlæggelse på sygehuset, gælder tilbagetrækningen ikke længere, når patienten bliver udskrevet igen.

John fortryder sit fravalg

Du skal hente John, der er 80 år og multisyg, på plejecenteret for at køre ham til en planlagt operation på hospitalet.

Du har læst i PPJ, at han har registreret et fravalg af genoplivningsforsøg. Under kørslen bliver John nervøs, og griber din arm og siger:

”Jeg har fravalgt genoplivning, men jeg vil altså godt genoplives alligevel, hvis der sker noget.”

- *Hvad gør du?*

John fortryder sit fravalg

Det John siger her, tæller som en midlertidig tilbagekaldelse af fravalg af genoplivning. Det betyder, at du skal:

- Sørge for, at hospitalet bliver orienteret om tilbagekaldelsen.
- Dokumentere i PPJ, at John har tilbagekaldt sit fravalg.
- Informere John om, at hans tilbagekaldelse kun gælder i den aktuelle situation.

En bilulykke

I bliver kaldt ud til et sammenstød på motorvejen. Et ældre ægtepar er kørt ind i en anden bil. Kvinden er bevidstløs og trækker ikke vejret. I vurderer, at hun har hjertestop. Manden har kun mindre skader og er ved bevidsthed.

- *Hvad gør I?*

En bilulykke

- I forsøger at genoplive kvinden.

Hvis I er nok til stede, undersøger en af jer med manden, hvad kvindens navn og CPR-nummer er, og slår op i fx PPJ, om hun har registreret et fravalg af genoplivningsforsøg. Hvis hun har det, stopper I genoplivningsforsøget.

Bemærk, at det ikke er nok, at manden evt. fortæller jer, at hans kone har fravalgt genoplivning. Det skal bekræftes i systemet.

Hvem skal slå op?

- Det er sundhedspersoner, der har adgang til at se registreringen.
- Hvis I ikke ved, om der er registreret et fravalg, skal en af jer, der deltager i behandlingen af hjertestoppet, slå det op, så snart det er muligt.
- Det behøver ikke være en sundhedsperson, der fysisk er til stede ved patienten. Det kan være andre sundhedspersoner med adgang til patientjournalen, fx AMK-personale eller personalet på plejecenteret.
- I må ikke lade være med at genoplive, hvis I ikke har afklaret, at der er et fravalg. Fx er det ikke nok, at de pårørende fortæller dig, at borgeren har registreret et fravalg.

Hvis PPJ'en er nede

Hvis der er tekniske problemer eller andet, der gør, at I ikke kan bruge PPJ til at se, om patienten har registreret et fravalg af genoplivningsforsøg, skal I ringe til AMK, der kan afklare det for jer.

Hvis det ikke er muligt at afklare om en patient, I er på vej ud til, har registreret et fravalg, skal I forsøge genoplivning.

Dette gælder også, hvis I ikke kan identificere patienten sikkert.

Hjerteløbere

Hjerteløbere skal altid forsøge genoplivning, hvis de er kaldt ud til et hjertestop.

De har ikke adgang til journalsystemer, og derfor kan de ikke selvstændigt imødekomme et registreret fravalg af genoplivningsforsøg.

Hvis AMK modtager et opkald om en borger, hvor fx AMK-lægen vurderer, at der er tale om hjertestop, og borgeren har registeret et fravalg, skal der ikke sendes hjerteløbere ud.

Hvis der er sendt hjerteløbere ud, og AMK først senere får sikker identifikation og information om, at patienten har registreret et fravalg, skal hjerteløberne kaldes tilbage.

Hvis du genopliver en patient, der har fravalgt genoplivningsforsøg

Hvis du ikke har haft mulighed for at slå op i PPJ eller på anden måde afklare, om der er foretaget et fravalg, og du derfor kommer til at genoplive en patient, der har registreret et fravalg af genoplivningsforsøg, vil du IKKE blive udsat for sanktioner.

Hvis en patient får hjertestop, og du lader være med at forsøge genoplivning, fordi patienten har registreret et fravalg af genoplivningsforsøg, handler du med omhu og samvittighedsfuldhed, og du vil IKKE blive udsat for sanktioner.

Vil du vide mere?

Du kan finde mere information og læringsmateriale om fravalg af genoplivningsforsøg på stps.dk/fravalg.

Her finder du også de sundhedsfaglige vejledninger på området:

- Vejledning om fravalg og afbrydelse af livsforlængende behandling.
- Vejledning om genoplivning og fravalg af genoplivningsforsøg.

Læs mere om fravalg af genoplivningsforsøg

stps.dk/fravalg

